

YTTRANDE

Dnr S2023/02669

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm den 29 februari 2024

Några smittskyddsfrågor inom socialtjänsten och socialförsäkringen (SOU 2023:56)

Sammanfattning

SPF Seniorerna stöder slutbetänkandets förslag

Allmänt

Smittskyddsfrågor har fått stor aktualitet efter den genomgångna covid-19-pandemin.

Vårdrelaterad infektion (VRI) är den vanligaste typen av vårdskada i Sverige och utgör omkring en tredjedel av alla vårdskador inom den slutna somatiska vården för vuxna, enligt journalgranskningar som SKR har genomfört.¹ VRI är en infektion som uppkommer hos en person under slutenvård eller till följd av diagnostik, behandling eller omvårdnad inom övrig vård och omsorg.

Svenska HALT (*Healthcare-associated infections and antimicrobial use in long-term care facilities*) har som en del av Europeiska smittskyddsmyndighetens mätningar visat att 1 procent av de boende på särskilt boende för äldre och i LSS-boende hade en VRI under 2022, vilket är den lägsta siffran sedan 2015.²

Att strukturera förebygga VRI och minska spridning av antibiotikaresistenta bakterier är en av de viktigaste delarna i arbetet för patientsäkerhet. Därigenom minskar risken för att utveckla antibiotikaresistens eftersom behovet av antibiotikabehandling minskar. Dessutom kan kostnaderna för vården reduceras och konsekvenser i form av lidande för den enskilde förhindras. Utöver ett konsekvent arbete med förbättrad vårdhygien kan det också behövas extraordinära smittskyddsåtgärder i vissa boendeformer enligt SoL eller LSS där risken för snabb spridning annars föreligger.

¹ Vårdrelaterade infektioner (VRI) – Kunskap, konsekvenser, kostnader. SKL 2017. ISBN 978-91-7585-475-5.

² Folkhälsomyndigheten 2021. Artikelnummer 23066.

8.1 Tillfällig isolering bör inte kunna ske inom SoL- och LSS-boenden

SPF Seniorerna delar utredningens bedömning att en möjlighet att tillfälligt isolera boende inom SoL- och LSS-boenden inte bör införas.

För personer som bor på SoL- och LSS-boenden kan man inte förvänta sig att frivillig isolering vid misstänkt smitta fungerar. För personer med nedsatt kognitiv förmåga som är uppegående kan det vara svårt att förstå varför man inte får röra sig som vanligt på boendet. Eftersom isolering under tvång kan medföra en rätt att bruka våld i enskilda fall ska isolering inte ske på individens boende.

8.2 Förslag som möjliggör kohortvård utan samtycke

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att det bör införas en ny extraordinär smittskyddsåtgärd som innebär en möjlighet att utan samtycke flytta den som bor i vissa boendeformer enligt SoL eller LSS, och som är eller kan antas vara smittad av en samhällsfarlig sjukdom och som genom sitt beteende riskerar att smitta andra boende, från sin bostad till en annan motsvarande bostad.

Hiv-epidemins tvångsisoleringar på 1990-talet och början av 2000-talet förskräcker. Sedan Europadomstolens fällning av Sverige och uppdatering av smittskyddslagen är rättsläget ett annat. Avvägning är dock fortsatt svår mellan att å ena sidan förhindra smittspridning och å andra sidan försvara individers personliga integritet. För den enskilde som flyttas kan det kanske vara lättare att förstå förflyttningen som en extraordinär smittskyddsåtgärd eftersom det sker i en annan miljö än i det egna boendet.

8.3 Regler om nödvändiga smittskyddsåtgärder

SPF Seniorerna delar utredningens bedömning att befintlig reglering av smittskyddsåtgärder inom de boendeformer som omfattas av utredningens uppdrag inte behöver kompletteras på annat sätt än genom de förslag som lämnas i avsnitt 8.2.

Det är svårt att veta var gränsen för tvång går och hur samtycke kan inhämtas. Vi delar utredningens uppfattning att denna fråga bör utredas brett och även gälla andra frågor än smittskyddsfrågor.

I detta ärende har SPF Seniorernas arbetsutskott beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sakkunniga Aase Wisten deltagit.

Eva Eriksson
Förbundsordförande